

Ot éves tervünk legnagyobb sportépítkezése

II.

Megvalósulnak a „grandiózus kísérletek”

Forrás:

*Népszport
Budapest 1952 IV. 15*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely:

Idő:

Személy:

Helyszám:

193/1954

Előző cikkünkben emlékeztettük olvasóinkat arra az időre, amikor évtizedeken át csak hitegették, ámitgatták a sportolókat azzal, hogy megépítik Budapest stadionját, s ismertettük a felszabadulás utáni első komoly terveket. Sok huzavona után született meg a Gazdasági Főtanács határozata a Népstadion építéséről és ennek nyomán hamarosan megtörtént az első kapavágás. Közben folyt a harc a tervezőirodákban, a különböző tervek körül.

Az építkezési irodákból, a körzők, a logaritmék, számológépek és vonalzők birodalmából most térjünk vissza az építkezés színhelyére. 1948 nyara...

Kezdetleges eszközökkel kezdődött meg a munka. Gépek is akadtak, mégis nagyrészt kézi erővel folyt a kubikolás, mert a gépek siralmas állapotban voltak. Az ország különböző részeiből gyűjtötték össze az elavult, rossz állapotban lévő vontató lokomotívokat, csilléket, s a sinek is sok javításra szorultak. Munkaerőben nem volt hiány, a kézi erő azonban egyedül nem volt alkalmas a hatalmas, korszerű építkezés földmunkáinak az elvégzésére. Az első évi munkaprogramot, 60.000 köbméter föld megmozgatását a nyugati körtöltésen mégis teljesítették. A nyári hőségben küzdelmes, hősi munkát végeztek a földmunkások. Lachner Lajos munkavezető a korszerű, gazdaságos munkák elvégzéséhez brigádokba mozgósította a földmunkásokat. Azok eleinte idegenkedtek ettől az „újítástól”. Ugyanúgy idegenkedtek a megérkezett első földmunkológép, az ekskavátor beállításától is. „Nagy kubikus”-nak nevezték el a nagyserű gépet, s úgy beszéltek róla, hogy elveszi a kenyerüket. Aztán lassan-lassan mégis megbarátkoztak az ekskavátorral is a derék csongrádi kubikosok, látták, hogy éppen az ő munkájukat segíti. Egyre jobban emelkedett a munkatejesítményük a gépek segítségével. Es aztán, november 20-ig, a szokatlanul korán beállt hideg időjárás ellenére is megépült a nyugati körtöltés, s 150 százalékos átlagteljesítménnyel befejezték munkájukat az építők. A műszaki vezetők és a fizikai dolgozók között nagy volt az összehang a munkálatok során, s lassan kezdtek kibontakozni az építkezés körvonalai.

Szokatlanul száraz és viharos volt az 1948-49-es tél. A szél által elhordott homoktöltés nagyrészt — terven felül — újra meg kellett építeni.

Sokszor érdeklődtek az építkezés felől Gerő Ernő és Vas Zoltán miniszterek is s több alkalommal kint jártak az építkezés színhelyén. Mindig újabb és újabb bővítés, korszerűsítés volt az eredménye egy-egy látogatásuknak. Menetközben, anélkül, hogy az építkezésben zökkenőket okozott volna,

Abban az időben az egyik cementgyár szállította az előregyártott elemeket az építkezés színhelyére. Eleinte kézi erővel, görögökkel helyezték el ezeket a megfelelő helyre. Később már siklóit építettek és benzínmotoros felvonók vitték a betonelemeket a lelátóra. A műszakiak egyik újítása, a „sánta-kocsi” révén még jobban meggyorsult a betonelemek szállítása. Nem volt egyszerű ezeknek az elhelyezése. Hiszen majdnem mindegyik más és más méretű volt. S úgy kellett elhelyezni azokat, hogy a hálásokban kövessék a körtöltés vonalát. Két mérnök műszerezéssel állandóan ellenőrizte az elemek elhelyezését.

Közben szaporodtak a feladatok. Nagy munkát jelentett a csatornázás is. A feladatokkal egyre nőtt a szakmunkások száma. A földmunkásokon kívül már kőművesek, vasbetonszerelők, ácsok, lakatosok is dolgoztak. Nagy kollektíva alakult ki a dolgozók között. És megalakult a pártszervezet. Hamarosan párttagok, pártönkivüliek egyformán érezték a pártszervezet segítségét. Most már meleg étel, emberi ellátás, meleg otthon várta a multban az országúton vándorló, ereszek alatt és tereken alvó földmunkásokat. Sok átképzős vett részt a munkában. Kisiparosok, cipészek egyszerű földmunkások jártak esti tanfolyamokra, s tanultak új szakmát. A fiatalok közül sokan sportoláshoz is kezdtek a szomszédos Sportcsarnok termében, valamint a mellette lévő szabadterei pályákon. Sportban is edzettek magukat arra, hogy a magyar sport büszkeségének, a Népstadionnak építéséből minél eredményesebben vegyék ki a részüket. Az öszbecsavarodott hajjú földmunkások olykor ki-egyenszedtek, rákőnyököltek az ásójukra, mint a gazda a földjén, körülnéztek és megelégedetten mondták:

— A mi fiaink már ilyen sporttelepen sportolhatnak majd...

Az egyiknek a fia mérnöknek, a másiké orvosnak készült, a harmadiké testnevelő tanárnak.

1949 telén

félbe kellett szakítani az építkezés munkáit. Abban az időben még téli munkára nem voltak berendezkedve az építők. Háromhónapos „téli fagyszünet” következett.

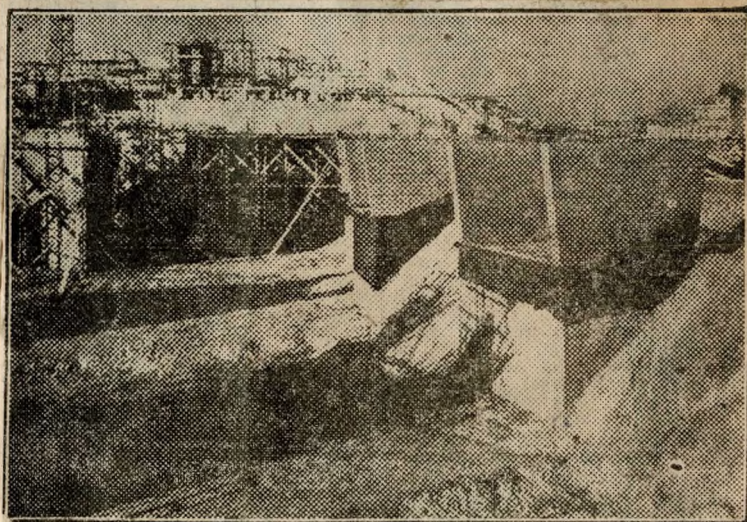
A tervezőirodákban azonban nem állt meg a munka. Az építkezés akkori kivitelezője, a Vasbeton Gyárépítő NV beadványokkal

sürgötte az építésügyi minisztériumot: lásák el szakértő tanácsadókkal az építkezést, mert — „ilyen kivitelezésű, konstrukciójú építkezés még nem fordult elő az országban, s ezért szükséges a szakemberek legszélesebbkörű bevonása.”

A kivitelezést illetően a szakemberek felhívása sem volt egységes. A Stadion újszerűsége folytán sok olyan probléma merült fel, amelyben a szakemberek véleménye is megoszlott. A fiatalok azonban rendületlenül bíztak! Közben a Gyárépítési Ipari Központ ilyen beadványt intézett a minisztériumhoz: „A tervezők a nagyleltő vasbeton szerkezetét összerakott vasbeton elemekből tervezték. Sehol a világon így grandiózus szerkezetet előregyártott elemekből nem építettek. Es ezért, a kivitelezés előtt, a legkomolyabban megfontolandó, hogy a teljesen fedetlen, az esőnek, hónak, szélnek, s fagnak és a rendkívül nagy dinamikus igénybevételnek kitett szerkezet megfelel-e vajjon?” A beadvány „grandiózus kísérletnek” nevezte a tervet. Augusztusban azután Erős Imre építésmérnök Lachner Lajos főmunkavezető segítségével kiegészítette, megerősítette az építők gárdáját, újabb fiatal mérnökök, technikusok, építőmesterek kapcsolódtak a munkába. A „grandiózus kísérlet”-ből simán lebonyolítható építkezés lett, biztosították az előregyártást, az egész építkezést gépesítették. Rendkívül sok újítás került kivitelezésre és ezek nemcsak egyszerűsítették a fizikai dolgozók munkáját, hanem biztonságossá is tették azt.

1950 végéig nagy mértékben haladt előre az építkezés. A földmunkákat úgyszólván teljesen befejezték és a pilonok alapunkái is elkészültek. Már valóságos kis várossá alakult át a nemrég gazzal benőtt, régi Lóversenyter terület. Már saját új, korszerű asztalos- és ácsműhelye, lakatosműhelye és saját vasbetonszerelő telepe volt az építkezésnek. Az előregyártott elemek szállítását már az új lakatosműhelyben készített kisdaruk, gépek végzik. Megvalósult a fiatal mérnökök álma: egymásután kezdtek kinőni a pilonok a földből! Az ábrándok, a „fantasztikus kísérletek” megvalósultnak tekintethetők!

(A következő cikkben az építők újításáról, lelkes munkájáról, a szovjet gépek segítségéről, az építők sportéletéről, valamint a főváros sportolójának ánkéntes munkájáról számolunk be.)

Es a pilonok egymásután kezdtek kinőni a földből...